

Yliopiston nimipäiväluettelo sai suojaa tekijänoikeuslain 49 §:ssä tarkoitettuna luettelona, koska siihen oli yhdisteltynä suuri määrä tietoja. Suoja ei ulottunut luettelon sisältämään yksittäiseen tietoon. Tekijänoikeusneuvosto katsoi, että tekijänoikeuslain 9 § ei rajoittanut yliopiston oikeutta nimipäiväluetteloon, sillä luetteloa ei ollut pidettävä mainitun säännöksen tarkoittamana viranomaisen tai muun julkisen elimen päätöksenä tai lausumana.

Selostus asiasta

A Oy on pyytänyt toukokuun 19 päivänä 1995 päivätyllä kirjelmällään tekijänoikeusneuvoston lausuntoa siitä, nauttivatko B:n yliopiston 2.2.1993 julkistamat ja vuoden 1995 kalentereissa ensi kertaa esiintyvät suomen- ja ruotsinkieliset nimipäiväluettelot tekijänoikeuslain 49 §:n mukaista suojaa. Hakija tiedustelee lisäksi, nauttivatko B:n yliopiston vuonna 1984 julkaisemat nimipäiväluettelot tällä hetkellä tekijänoikeudellista suojaa.

Hakija toteaa, että B:n yliopistolle on aikaisemmin kuulunut yksinoikeus suomen- ja ruotsinkielisten almanakkojen ja kalenterien julkaisemiseen. Mainittu etuoikeus on poistettu vuoden 1995 alusta lukien. Etuoikeus on jouduttu poistamaan ETA-sopimuksen vuoksi.

Almanakkaerioikeuden poistamisen jälkeen B:n yliopisto on eri yhteyksissä ilmoittanut, että sille kuuluu tekijänoikeuslain 49 §:n mukainen luettelosuoja almanakoissa ja kalentereissa käytettyihin suomen- ja ruotsinkielisiin nimipäiväluetteloihin ja että nimipäiväluettelot ovat kokonaisuudessaan 49 §:n mukaisen suojan alaisia.

Hakijan mukaan luettelosuojaa B:n yliopisto on perustellut sillä, että luettelo sisältää suuren määrän tietoja, jotka on yhdistelty erikoisella tavalla. 2 päivänä helmikuuta 1993 julkistetussa suomenkielisessä nimipäiväluettelossa on uusia nimiä 39 ja vastaavassa ruotsinkielisessä 63 kappaletta. Suomenkielisessä luettelossa poistettuja nimiä on kaksi ja ruotsinkielisessä kahdeksan kappaletta. Suomenkielisessä luettelossa toiselle päivälle siirrettyjä nimiä on kuusi ja ruotsinkielisessä 18 kappaletta. Yhteensä suomenkielisessä nimipäiväluettelossa on 752 nimeä, joista 383 on naisten nimiä ja 369 miehen nimiä. Ruotsinkielisessä luettelossa on yhteensä 587 nimeä, joista 295 on naisen nimiä ja 369 miehen nimiä.

A Oy:n näkemyksen mukaan B:n yliopiston vahvistamat nimipäiväluettelot eivät voi saada tekijänoikeudellista suojaa. 2 päivänä helmikuuta 1993 julkistetuissa nimipäiväluetteloissa ei ole erikoisella tavalla yhdisteltynä suurta määrää tietoja. Mainitut luettelot ovat valmistuneet nimistö-tutkimuksella siten, että aiempaan luetteloon on nimien tosiasiallisen esiintymisen mukaan lisätty uusia nimiä ja käytöstä poistuneita nimiä on samalla poistettu. Suurin osa nimipäiväluetteloissa esiintyvistä nimistä periytyy pyhimysten nimistä ynnä muista vanhoista nimistä, joihin ei voi olla tekijänoikeussuojaa. Uusia nimiä on lisätty luetteloon vain siitä syystä, että kyseiset nimet ovat yleistyneet käytössä. Mainitusta syystä B:n yliopistoa ei voida pitää lain tarkoittamassa mielessä luettelon valmistajana. Lisäksi on huomattava, että uusien nimien määrä on luettelossa on lisäksi niin vähäinen, ettei kysymys ole tekijänoikeuslain 49 §:n tarkoittamasta suuresta määrästä tietoja.

Hakijan mukaan B:n yliopistoa on pidettävä tekijänoikeuslain 9 §:n tarkoittamana viranomaisena tai muuna julkisena elimenä, jonka päätöksiin ei ole tekijänoikeutta. Hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi B:n yliopistosta annetun lain 5 §:n muuttamisesta (HE 134/1994 vp) on todettu, että asetuksella on tarkoitus säätää se, että yliopisto edelleen ylläpitäisi suomen- ja ruotsinkielisiä nimipäiväluetteloita. Kysymys on siten selvästi yliopistolle annetusta hallinnollisesta tehtävästä tai päätöksestä, johon ei voi saada tekijänoikeussuojaa. Koska nimipäiväluettelon pito on säädetty B:n yliopiston tehtäväksi, ei yliopisto voi tästä hallinnollisesta tehtävästä periä mitään

tekijänoikeusmaksuja. Lisäksi hallituksen esityksestä ilmenee, että B:n yliopistolle on tarkoitus myöntää almanakkojen ja kalenterien julkaisemisen yksinoikeuden menettämisestä korvauksena vuosina 1996—1998 yhteensä 27 miljoonaa markkaa. Korvauksen kanssa ei voi olla sopusoinnussa se, että B:n yliopisto perisi lisäksi tekijänoikeusmaksua nimipäiväluettelon laatimisesta tai ylläpitämisestä.

A Oy on liittännyt lausuntopyyntönsä Heikki Ojan 22.3.1995 päiväämän muistion yliopiston almanakkaerioikeuden päättymisestä ja nimipäiväluettelon tekijänoikeussuojasta. Muistiossa päädytään siihen, että almanakkaerioikeuden päättyminen ei ole millään tavalla vaikuttanut nimipäiväluettelon tekijänoikeuteen ja toisaalta siihen, että B:n yliopiston nimipäiväluettelo nauttii kiistatonta tekijänoikeussuojaa. Hakija on lisäksi liittännyt lausuntopyyntönsä oheen professori Niklas Bruunun lausunnon, jossa päädytään siihen, että nimipäiväluettelo ei todennäköisesti nauti tekijänoikeuslain 1 §:n mukaista tekijänoikeussuojaa, mutta sen sijaan luettelo nauttii suojaa tekijänoikeuslain 49 §:n nojalla. Lausunnossa päädytään lisäksi siihen, että tekijänoikeuslain 9 § ei mitenkään rajoita B:n yliopiston tekijänoikeuslain 1 ja 49 §:ään perustuvia oikeuksia tarkasteltaviin nimipäiväluetteloihin. Lausuntopyynnön liitteenä on myös vuoden 1995 almanakassa sivuilla 65—69 oleva professori Eero Kiviniemen artikkeli nimipäiväkalenterin muutoksista 1995.

B:n yliopiston C Oy:n vastine

B:n yliopisto on marraskuussa 1994 siirtänyt nimipäiväluettelon tekijänoikeuden omistamiinsa yhtiöihin kuuluvalla B:n yliopiston C Oy:lle, joka vastaa tällä hetkellä luettelon tekijänoikeuden valvomisesta ja perii nimipäiväluettelon julkaisemisesta sovitut korvaukset.

C on vastineessaan kertonut, että B:n yliopistolla on ollut lakiin ja asetukseen perustuva yksinoikeus julkaista suomen- ja ruotsinkielisiä almanakkoja ja kalentereita. Yksinoikeus on kumottu 1.1.1995 voimaan tulleella lain muutoksella. Erioikeuden poistaminen on johtunut Suomen Euroopan unioniin liittymisen johdosta tehdyistä lainsäädännön muutoksista. Lainsäädännön muutoksella ei ole puututtu eikä ole ollut tarkoituskaan puuttua yliopiston oikeuteen saada tekijänoikeuslain mukaisia korvauksia niistä teoksista ja luetteloista, joita tekijänoikeuslaki koskee. C toteaa, että almanakka ja kalenteri ovat eri teoksia kuin nimipäiväkalenteri.

Vastineen antajan mukaan nimipäiväluettelo on syntynyt B:n yliopiston toimeksiannosta ja yliopiston tutkijoiden tekemänä. Nimipäiväluettelon tekijänoikeudellinen asema ei ole muuttunut, vaan nimipäiväluettelo nauttii edelleen tekijänoikeussuojaa ja sen julkaisemisesta on edelleen suoritettava korvaus tekijänoikeuden haltijalle eli B:n yliopistolle.

Vastineen antaja toteaa, että nimipäiväluettelo perustuu osittain vanhaan pyhimysluetteloon, johon kenelläkään ei ole tekijänoikeutta. Nykyinen luettelo on kuitenkin täysin erilainen tuote kuin vanha pyhimysluettelo. Vanhasta pyhimysluettelosta on nykyisessä nimipäiväkalenterissa enää nelisenkymmentä nimeä. Koska suomalaisessa nimipäiväluettelossa on yli 750 nimeä, muodostaa vanha pyhimyskalenteri tästä vain vähäisen osan. Nimipäiväluetteloa tarkistetaan yleensä noin kymmenen vuoden välein. Viimeiset muutokset on vahvistettu vuoden 1992 marraskuussa ja ne on julkistettu 2 päivänä helmikuuta 1993 ilmestyneessä uudistetussa nimipäiväluettelossa.

C katsoo, että yksittäisillä nimipäivätiedoilla ei ole lain suojaa ja päivittäisiä ja viikottaisia nimipäivätietoja voidaan vapaasti julkaista eri viestimissä. B:n yliopiston ylläpitämä nimipäiväluettelo on kokonaisuutena luettelosuojan mukainen tekijänoikeuden alainen tuote, josta säädetään tekijänoikeuslain 49 §:ssä. Vastineen antaja viittaa lisäksi komiteamietintöön n:o 5, vuodelta 1957, sivulle 33, jonka mukaan lain 49 §:n säännöksellä on tahdottu suojata erinäisiä tuotteita, joiden aikaansaaminen vaatii vaivaa, ammattitaitoa ja pääomaa ja jotka olematta teoksia tekijänoikeudellisessa mielessä ovat niitä lähellä.

Vastineen antajan mukaan tekijänoikeuslain 49 §:n on katsottu ulottuvan esimerkiksi myynti- ja näyttelyluetteloihin ja osoitekalentereihin ja laskentataulukoihin. Luettelosuoja ulottuu selvästi

myös nimipäiväluetteloon. Nimipäiväluettelo nauttii suojaa 10 vuotta julkaisemisesta seuraavan vuoden alusta ja enintään 15 vuotta työn valmistumisesta. Nimipäiväluettelot uudistetaan noin 10 vuoden välein, joten niiden tekijänoikeudellinen suoja ei ole missään vaiheessa lakannut. Vastineen antaja viittaa hallituksen esitykseen n:o 161 vuodelta 1991, jonka mukaan luettelo, johon on tehty muutoksia on uusi luettelo ja se on valmistunut, kun muutokset on tehty.

Toisena päivänä helmikuuta 1993 julkaistussa uudistetussa suomenkielisessä nimipäiväluettelossa on yhteensä 752 nimeä, joista uusia nimiä oli 39 kappaletta. Uudistettu luettelo perustuu aikaisemmin julkaistuihin nimipäiväluetteloihin, joita on uudistettu aina kymmenen vuoden välein. Yliopiston tutkijat ja opettajat ovat tehneet tutkimuksensa itsenäisesti ilman kenenkään ulkopuolisen asettamia määräyksiä tai ohjeita. Nimien lisäykset ja poistamiset perustuvat yliopiston henkilökunnan tekemään omaan tutkimustyöhön. Vastineen antaja katsoo, että nimipäiväluettelon uudistaminen ei lakkauta luettelolla aikaisemmin ollutta tekijänoikeussuojaa, vaan tämä ulottuu myös uudistettuun luetteloon.

B:n yliopiston oikeudellisesta asemasta vastineen antaja toteaa, että yliopisto toimii kahdessa eri roolissa. Se on toisaalta akateemisesta opetuksesta ja tutkimuksesta vastaava viranomainen, mutta toisaalta se toimii taloudellisesti itsenäisenä yksityisoikeudellisena oikeussubjektina. Vastineen antajan mielestä B:n yliopisto ei toimi viranomaisen tai julkisen elimen ominaisuudessa, vaan taloudellisena toimijana vahvistaessaan nimipäiväluetteloita. Tekijänoikeuslain 9 § ei mitenkään rajoita yliopiston oikeuksia tarkasteltaviin nimipäiväluetteloihin.

C on liittänyt vastineeseensa Almanakan vuodeksi 1995 jälkeen Vapahtajamme Kristuksen syntymän, jonka sivuilla 4—27 on lausuntopyynnön kohteena oleva nimipäiväluettelo.

Tekijänoikeusneuvoston lausunto

Tekijänoikeusneuvosto on käsitellyt lausuntopyynnön ja esittää lausuntonaan seuraavan.

Tekijänoikeuslain (404/61) 1 §:n mukaan sillä, joka on luonut kirjallisen tai taiteellisen teoksen, on tekijänoikeus teokseen. Tekijänoikeussuojan edellytyksenä on, että tuote ylittää niin sanottuun teostasoon. Tällä tarkoitetaan sitä, että tuotteen tulee olla muodoltaan itsenäinen ja omaperäinen. Teostasovaatimuksen katsotaan yleensä täyttyvän, jos kenenkään muun kuin tekijän ei voitaisi olettaa päätyvän samanlaiseen lopputulokseen, jos ryhtyisi itsenäisesti vastaavaan työhön. Tekijänoikeussuojan kannalta esimerkiksi tuotteen kirjallisella tasolla ei ole merkitystä. Tekijänoikeuslaissa ei ole myöskään asetettu tarkkoja sääntöjä teostason arvioimiseksi. Ratkaisu perustuu harkintaan kunkin yksittäistapauksen kohdalla.

Tekijänoikeus on muodon suoja. Ideoita, aiheita, periaatteita tai teoksen taustalla olevia tietoja sellaisinaan ei suojata, vaan sitä muotoa, jossa ne on ilmaistu.

Teos saatetaan yleisön saataviin joko julkistamalla tai julkaisemalla se. Teos katsotaan tekijänoikeuslain 8 §:n 1 momentin perusteella julkistetuksi, kun se luvallisesti on saatettu yleisön saataviin. Lain 8 §:n 2 momentin mukaan teos katsotaan julkaistuksi, kun sen kappaleita tekijän suostumuksella on saatettu kauppaan tai muutoin levitetty yleisön keskuuteen. Julkaistuksi teos tulee siis saattamalla sen kappaleita tekijän suostumuksella kaupalliseen tai muutoin yleisölle suunnattuun levitykseen. Julkaistu teos on aina myös julkistettu.

Tekijänoikeuslain 9 §:n mukaan lakeihin ja asetuksiin sekä viranomaisen tai muun julkisen elimen päätöksiin ja lausumiin ei ole tekijänoikeutta. Lain esitöissä 9 §:ää perusteltiin ainoastaan siinä mainittujen asiakirjojen luonteella todeten, että samalla kun lausuma tulee lainsäätäjän tai hallintovallan tahdonilmaisuksi, täytyy sen katsoa kohoavan sen piirin yläpuolelle, missä yksityiset henkilöt voivat tehdä oikeusvaatimuksia (komiteamietintö 1953:3, s. 52).

Tekijänoikeuslain kehittämistä pohtineen tekijänoikeuskomitean päätöskirjelmän mukaan:

"Päätöksillä ja lausumilla tarkoitetaan TekL:n esitöiden mukaan tahdonilmaisuja ja lausumia, jotka viranomaisena on antanut kirjallisessa muodossa." (komiteamietintö 1992:4, s. 113)

Kirjallisista lausumista ja lausumasta todetaan mietinnössä:

"Kirjallisista lausumista voidaan esimerkkeinä mainita kertomukset, ehdotukset, lausunnot ja mietinnöt. Sen sijaan esimerkkeinä asiakirjoista, joita ei voida pitää päätöksinä tai lausumina, voidaan mainita lakikommentaarit, käsikirjat, kartat, merikortit ja tekijänoikeuslain 49 §:n mukaiset työt.

Lausumalla tarkoitetaan jotain, mikä on ilmaistu kielellisin keinoin. Näin ollen kartat, piirroksot ja vastaavat eivät sinänsä voi kuulua säännöksen piiriin. Kuitenkin jos päätökseen tai lausumaan liitetään esim. kartta tai piirros tai jos niitä siteerataan, ne tulevat päätöksen tai asiakirjan osaksi liitetyiltä tai siteeratuilta osin ja kuuluvat säännöksen alaisuuteen." (s. 114)

Mietinnössä todetaan viranomaisen ja julkisen elimen käsitteestä:

"Yleensä on selvää, mitä on pidettävä viranomaisena tai julkisena elimenä, mutta rajanveto-ongelmat ovat mahdollisia. Kun TekijäL 9 §:n tarkoituksena on suojata siinä mainittuihin asiakirjoihin ja lausumiin kohdistuvaa julkisuusintressiä, on rajatapauksissa viranomaiskäsitteelle sekä julkiselle elimelle etsittävä sisältö hallinto-oikeudesta ja nimenomaan AsiakJL:sta, jolla hallinnon julkisuus on Suomessa pääasiallisesti toteutettu.

AsiakJL 2 § 3:n mukaan viranomaisella tarkoitetaan "valtion, kunnan ja kirkollisen ynnä muun itsehallintoyhdyskunnan viranomaisia, niihin luettuna myös julkisoikeudelliset kokoukset, edustajistot, valiokunnat, lautakunnat, toimikunnat ja komiteat viran- ja toimenhaltijoinen."

Tätä säännöstä on oikeuskirjallisuudessa tulkittu laajentavasti niin, että se tarkoittaa kaikkia sellaisia elimiä, joiden henkilöstö toimii rikosoikeudellisen virkavastuun alaisena. Tämä tulkinta voidaan pitää lähtökohtana myös TekijäL 9 §:ä sovellettaessa. Kun TekijäL 9 §:n "viranomaisena tai muu julkinen elin" määritellään yhtä laajaksi kuin AsiakJL:n viranomaiskäsite, tapahtuu julkisuusintressin turvaaminen samalla tasolla kuin mitä sen turvaamiseksi erityisesti säädettyssä laissa on tehty.

Niissä tapauksissa, joissa jää epäselväksi, onko jokin elin viranomaisena AsiakJL:n mielessä eikä hallinto-oikeudelliset periaatteet muutenkaan anna selkeää vastausta, on tulkinnassa erityisesti otettava huomioon elimen toimintaan kohdistuva julkisuusintressi." (s. 113)

Tekijänoikeuslain 49 §:n 1 momentin mukaan luetteloa, taulukkoa, ohjelmaa ja muuta sellaista työtä, jossa on yhdisteltynä suuri määrä tietoja, ei saa jäljentää valmistajan suostumuksetta, ennenkuin kymmenen vuotta on kulunut siitä vuodesta, jona työ julkaistiin. Suoja-aika päättyy kuitenkin viimeistään silloin, kun on kulunut viisitoista vuotta siitä vuodesta, jona työ valmistui. Suojaa saa työn valmistaja, jona pidetään sitä fyysistä tai juridista henkilöä, joka taloudellisesti vastaa työstä. Luettelosuoja on jäljentämissuojaa. Luettelon tai sen osan jäljentäminen on siten kiellettyä ilman valmistajan lupaa.

Tekijänoikeuslain valmistelutöiden mukaan lain 49 §:n luettelosuojasäännöksellä on tahdottu suojata erinäisiä tuotteita, joiden aikaansaaminen vaatii tiettyä vaivaa, ammattitaitoa ja pääomaa ja jotka olematta teoksia tekijänoikeudellisessa mielessä kuitenkin ovat niitä lähellä. Valmistelutöissä todetaan, että suojaa jäljentämistä vastaan voidaan pitää perusteltuna edellyttäen, että työhön on erikoisella tavalla yhdistelty suuri määrä tietoja (komiteamietintö 1957:5, s. 33).

Esimerkkeinä luettelosuojaa saavista töistä voidaan mainita myyntiluettelot, näyttelyluettelot, osoitekalenterit, aikataulut ja erityiset laskentataulukot edellyttäen, että niissä on yhdisteltynä suuri määrä tietoja. Suojaa eivät saa yksinkertaisimmat työt kuten paikallisaikataulut, taskukalenterissa olevat yhteenvedot erilaisista tilastoista ja muut vastaavat työt.

Luettelot on suojattu ainoastaan jäljentämistä vastaan. Luettelon sisältämiä tietoja saa käyttää vapaasti hyväkseen. Luettelon jäljentäminen sellaisenaan tai suurelta osin kuuluu kuitenkin sen valmistajan yksinoikeuden piiriin. Luettelosuoja on suppeampi kuin lain 1 §:n mukainen teossuoja.

Lain 49 §:n viittauksen mukaan on luetteloihin sovellettava lain 9 §:ää. Luettelosuojaa nauttiva työ tai sen osa voi saada myös tekijänoikeussuojaa, jos se on riittävän itsenäinen ja omaperäinen eli teostasovaatimus täyttyy.

B:n yliopistosta annetun lain (854/91) 5 §:n mukaan yliopistolla on oikeus yhden apteekin pitämiseen B:n kaupungissa. Yliopistolla on edelleen myös ne muut oikeudet, etuudet ja vapaudet sekä se omaisuus ja ne tulot, jotka sille on aikaisemmin vakuutettu ja luovutettu, ei kuitenkaan yksinoikeutta suomen- ja ruotsinkielisten almanakkojen ja kalenterien julkaisemiseen. B:n yliopiston erioikeuden poistamista koskeva lainmuutos koski ainoastaan almanakkojen ja kalenterien julkaisemisen erioikeuden poistamista.

Tekijänoikeusneuvosto on ottanut kantaa luettelosuojaan liittyviin kysymyksiin esimerkiksi lausunnoissa 1990:13, 1991:19, 1992:6, 1993:9, 1994:12, 1994:19 ja 1995:5.

Nimipäiväluettelon tekijänoikeus- ja luettelosuoja

Suomenkielinen "Almanakka vuodeksi 1995 jälkeen Vapahtajamme Kristuksen syntymän" sisältää muun muassa nimipäiväluettelo-osan, tähtitieteellisiä tietoja, säätaulukkoita, luettelon markkinoista, toripäivistä ja eläinmarkkinoista Suomessa vuonna 1995 sekä artikkelin nimipäiväkalenterin muutoksista. Suomenkielisen almanakan nimipäiväluettelo sisältää yhteensä 752 etunimeä, joista 383 on naisennimiä ja 369 miehennimiä. Almanakkaan sisältyvän professori Eero Kiviniemen artikkelin mukaan uusia nimiä on almanakkaan otettu mukaan 39 kappaletta. Almanakkaan sisältyvä nimipäiväluettelo sisältää luettelomuodossa vuoden eri päivien kohdalle sijoitettuja naisten ja miesten etunimiä. Etunimiä on kunkin päivän kohdalla joko yksi tai useampia. Nimipäiväluettelo on asetelunsa puolesta yksinkertainen luettelo, jossa etunimet on sijoitettu kalenterivuoden eri päivien kohdalle tiettyjen valintojen perusteella.

Tekijänoikeusneuvosto katsoo, että mainitun almanakan sivuilla 4—27 oleva nimipäiväluettelo ei ole muodoltaan sellainen itsenäinen ja omaperäinen kirjallinen teos, joka ylittäisi teostasoon ja joka saisi suojaa tekijänoikeuslain 1 §:n nojalla. Nimipäiväluetteloa ei voida myöskään kokonaisuutena pitää sellaisena lain 1 §:ssä tarkoitettuna teoksena, etteikö kenenkään itsenäisesti vastaavaan työhön ryhtyvän henkilön voisi olettaa päätyvän samanlaiseen lopputulokseen. Nimipäiväluettelon laatijoiden ratkaisu, mitä nimiä otetaan luetteloon, on sinänsä yksilöllinen ja omaperäinen, mutta se on lähinnä rinnastettavissa tutkimustulokseen tai ideaan, jollainen ei sinänsä saa tekijänoikeussuojaa. Sen sijaan se muoto, johon luettelo on puettu, ei ole itsenäinen eikä omaperäinen.

Tekijänoikeusneuvosto katsoo, että suomenkielinen "Almanakka vuodeksi 1995 jälkeen Vapahtajamme Kristuksen syntymän" -nimisen almanakan sivujen 4—27 nimipäiväluettelo saa suojaa tekijänoikeuslain 49 §:ssä tarkoitettuna luettelona. Suomenkielistä nimipäiväluetteloa on pidettävä tekijänoikeuslain tarkoittamana luettelona, jossa on yhdisteltynä suuri määrä tietoja. Nimipäiväluettelo muodostaa kokonaisuutena sellaisen luettelon, jossa yksittäiset, suojaamattomat tiedot on yhdistelty tekijänoikeuslaissa tarkoitetuksi suureksi määräksi tietoja.

Tekijänoikeusneuvostolla ei ole ollut käytössään vastaavaa ruotsinkielistä almanakkaa, mutta mikäli ruotsinkieliseen almanakkaan sisältyvä nimipäiväluettelo on samanlainen suomenkielisen almanakan nimipäiväluettelon kanssa, on edellä lausuttu sovellettavissa myös ruotsinkieliseen almanakkaan.

Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että nimipäiväluettelon sisältämiä tietoja saa vapaasti käyttää, sillä luettelosuoja ei ulotu yksittäisiin tietoihin. Kiellettyä on suojan kohteena olevien tietojen yhdistelmän eli nimipäiväluettelon jäljentäminen tekijänoikeuslain 49 §:n mukaisesti ilman

valmistajan suostumusta.

Nimipäiväluetteloiden suoja-aika

Tekijänoikeusneuvostolle ei ole toimitettu erikseen vuonna 1984 julkaistuja nimipäiväluetteiloita. Mikäli nimipäiväluettelo vuodelta 1984 julkaistiin saman vuoden aikana ja sen katsottaisiin saavan suojaa tekijänoikeuslain 49 §:n nojalla, on mainitun nimipäiväluettelon suoja-aika kymmenen vuotta julkaisemisvuoden eli vuoden 1984 lopusta lukien. Suoja-aika kestäisi tällöin vuoden 1994 loppuun eli nimipäiväluettelo ei olisi enää ollut suojattu 1 päivänä tammikuuta 1995.

Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että vuoden 1995 almanakan osalta tekijänoikeusneuvoston käsitys perustuu asiaan osallisten päivämääristä antamiin tietoihin. Lausuntopyyntöistä ja vastineesta ilmenee, että vuoden 1995 almanakkaan sisältyvä nimipäiväluettelo on julkistettu 2 päivänä helmikuuta 1993. Vuoden 1995 almanakassa lukee, että almanakka on julkaistu vuonna 1994. Tekijänoikeuslain 49 §:ssä säädetään, että luetteloa ei saa jäljentää, ennen kuin kymmenen vuotta on kulunut siitä vuodesta, jona työ julkaistiin.

Tekijänoikeusneuvosto katsoo, että vuoden 1995 almanakkaan sisältyvä tekijänoikeuslain 49 §:n nojalla suojaa saavan nimipäiväluettelon suoja-ajan laskemisen alkukohta on vuoden 1994 loppu, koska vuoden 1995 almanakka on julkaistu vuonna 1994. Tämän mukaisesti vuoden 1995 almanakkaan sisältyvän nimipäiväluettelon suoja-aika päättyy vuoden 2004 lopussa ja nimipäiväluettelo ei olisi enää suojattu 1 päivänä tammikuuta 2005.

B:n yliopisto ja tekijänoikeuslain 9 §

B:n yliopisto toimii yhtäältä akateemisena opetuksesta ja tutkimuksesta vastaavana autonomisena viranomaisena ja toisaalta taloudellisesti itsenäisenä oikeussubjektina. Vastineen antajan lausumassa todetaan, että nimipäiväluettelo on syntynyt yliopiston tutkijoiden tekemänä. Kyseessä olevan almanakan luominen yliopiston tutkijoiden toimesta palvelee osaltaan suomalaista nimistötutkimusta. Toisaalta B:n yliopistolle kertyy almanakan valmistuksesta kustannuksia ja myynnistä myyntituloa. Koska yliopisto toimii viimeksi mainitussa roolissaan liikeyrityksen tavoin, ei yliopiston voida katsoa levittäessään kaupallisesti almanakkaa toimivan tekijänoikeuslain 9 §:ssä tarkoitettuna viranomaisena tai muuna julkisena elimenä.

Tekijänoikeusneuvosto katsoo, että B:n yliopiston tutkijoiden toimesta laadittu nimipäiväluettelo ei ole sellainen tekijänoikeuslain 9 §:ssä tarkoitettu päätös tai lausuma, johon B:n yliopistolla ei olisi tekijänoikeutta ja jota lain 9 § rajoittaisi. Lain esitöissä todetaan, että tekijänoikeuslain 49 §:n mukainen työ eli esimerkiksi luettelo ei ole viranomaisen tai muun julkisen elimen päätös tai lausuma.

Yhteenveto

Suomenkieliseen almanakkaan vuodeksi 1995 sisältyvä nimipäiväluettelo ei saa suojaa tekijänoikeuslain 1 §:ssä tarkoitettuna teoksena. Nimipäiväluettelo saa suojaa tekijänoikeuslain 49 §:ssä tarkoitettuna luettelona, jossa on yhdisteltynä suuri määrä tietoja.

Tekijänoikeuslain 9 § ei rajoita B:n yliopiston tekijänoikeutta nimipäiväluetteloon, sillä nimipäiväluetteloa ei ole pidettävä mainitun säännöksen tarkoittamana viranomaisen tai muun julkisen elimen päätöksenä tai lausumana.

Vuonna 1984 julkaistun nimipäiväluettelon suoja-aika kestää kymmenen vuotta julkaisuvuoden lopusta lukien eli nimipäiväluettelo ei ole ollut suojattu enää 1 päivänä tammikuuta 1995. Vuonna

1994 julkaistun nimipäiväluettelon suoja-aika kestää vuoden 2004 loppuun eli nimipäiväluettelo ei ole enää suojattu 1 päivänä tammikuuta 2005. (jaosto)